

Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van
persoonsgegevens

Advies wetgeving VTC nr. 2026/035 van 31 maart 2026

over

tekst	Ontwerp van besluit
van	van de Vlaamse Regering
titel	tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving en het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2025 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023
roepnaam	(wijzigingsbesluit digitalisering)
datum	zoals principieel goedgekeurd op 13 maart 2026
trefwoorden	bewaartermijn; categorieën

De Vlaamse Toezichtcommissie (hierna "de VTC");

Gelet op het decreet van 18 juli 2008 *betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer* (hierna: "het e-govdecreet") inzonderheid artikel 10/4, §1;

Gelet op de Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna AVG), inzonderheid artikel 36, 4, artikel 57, 1, c) en artikel 58, 3;

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Zuhail Demir, Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk zonder datum, ontvangen door de VTC op 16 maart 2026;

Gelet op de behandeling op de zitting van 31 maart 2026, waarop besloten werd tot de schriftelijke procedure;

Brengt op 31 maart 2026 het volgend advies uit:

I. VOORWERP VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. De Vlaamse minister bevoegd voor Justitie (hierna “de adviesvrager”) verzocht om het advies van de Vlaamse Toezichtcommissie (hierna “VTC”) over een ontwerp van besluit tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving en het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2025 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving, wat betreft de implementatie van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023 (hierna “het Ontwerp”) zonder aanduiding van specifieke artikelen.
2. Aangezien de adviesbevoegdheid van de VTC op grond van artikel 10/4, § 1 van het e-govdecreet betrekking heeft op de verwerkingen van persoonsgegevens, is haar adviesverlening hiertoe beperkt.

Context

3. Het Vlaams Handhavingsplatform vindt zijn legitieme basis in de artikelen 4 en 77 tot en met 83 van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023.
4. Het Vlaams Handhavingsplatform (hierna: VHP) bestaat uit:
 - een aansluitertoepassing, via automatische koppeling met het eigen dossiersysteem (hierna: API) of via manuele ingave in een webinterface (hierna: UI);
 - een digitaal klassement, waarin de digitale handhavingsstukken worden bewaard;
 - een sanctieregister, waarin informatie over bestuurlijke vervolgingen kan worden geraadpleegd;
 - een maatregelenregister, waarin informatie over herstel – en beveiligingsmaatregelen kan worden geraadpleegd;
 - en een handhavingsbibliotheek, die toegang geeft tot alle informatie die in het VHP aanwezig is en waarvoor men gerechtigd is ze te bekijken.
5. Met het Ontwerp wordt een nieuwe stap gezet in de digitalisering van de volledige handhaving van Vlaamse regelgeving, door het toepassingsgebied van het Vlaams Handhavingsplatform uit te breiden met het decreet van 28 juni 2013 betreffende het landbouw- en visserijbeleid (hierna: decreet landbouw- en visserijbeleid). Eveneens heft dit ontwerp de bepalingen met betrekking tot de decreten terugkommoment en professioneel rijonderricht op, gelet op het uitstel van de inwerkingtreding van de instap in het KVH van deze laatste twee decreten.

Daarnaast wordt toegang verleend aan de politie tot processen-verbaal opgesteld door toezichthouders bevoegd voor het handhaven van het verbod op het beschadigen en verduisteren van elektronisch toezichtmateriaal.

6. De volgende bepalingen van het Ontwerp hebben betrekking op de verwerking van persoonsgegevens:

Art. 3.

In hetzelfde besluit¹, gewijzigd bij het besluit van de Vlaamse Regering van 26 september 2025, wordt een artikel 8/4 ingevoegd, dat luidt als volgt:

“Art. 8/4. Voor de opdrachten van gerechtelijke en bestuurlijke politie zijn de processen-verbaal en de verslagen van vaststelling, die aanwezig zijn in het digitaal klassement, vermeld in artikel 4, §1, derde lid, van het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, en die zijn opgesteld wegens de schending van de regelgeving, vermeld in artikel 1, eerste lid, 8°, van dit besluit, toegankelijk voor de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992, en de Vlaamse inspectiediensten die toezichthouders als vermeld artikel 2, 30°, van

¹ het besluit van de Vlaamse Regering van 17 november 2023 over de digitalisering van de handhaving van diverse Vlaamse regelgeving

het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, tewerkstellen die bevoegd zijn voor de handhaving van de regelgeving, vermeld in artikel 1, eerste lid, 8°, van dit besluit.”.

De VTC gaf op 6 september 2022 advies over het kaderdecreet over de handhaving van Vlaamse regelgeving².

De conclusie alsdan was als volgt:

De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat er een degelijk beheerssysteem wordt opgezet waarbij o.a. de bewaartermijnen bewaakt worden en de toegangen geregeld worden en dat minstens volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd (lees ook de volledige tekst):

Voor het bestuurlijk sanctieregister (artikel 77-80):

- 3.C. *dat het agentschap uitdrukkelijk aangeduid wordt als verwerkingsverantwoordelijke zoals bedoeld in de AVG;*
- 3.D. *dat de categorieën van persoonsgegevens verder bepaald worden wat “de omschrijving van de gepleegde feiten” betreft;*
- 3.D. *dat het opleggen voor andere procedures dan nu vervat in het toepassingsgebied van dit Ontwerp van de verplichting om de vermelde informatie in het sanctieregister op te nemen decretaal wordt bepaald;*
- 3.D. *dat er wordt nagegaan of de ontvanger op basis van de op hem toepasselijke wetgeving rekening mag houden met informatie die in het bestuurlijk sanctieregister is opgenomen;*
- 3.D. *dat de bewaartermijn van de gerelateerde documenten in het digitaal archief wordt bepaald;*

In de memorie wordt daar als volgt op geantwoord:

Volgende artikelen werden naar aanleiding van de adviezen aangepast:

Art. 5 De Vlaamse Regering wordt op suggestie van de VTC gemachtigd om nadere regels te bepalen voor de uitoefening van de bevoegdheid om de AVG – rechten tijdelijk niet toe te passen.

Art. 5 Voor de in artikel 5 §3 bedoelde bevoegdheid wordt op suggestie van de VTC ook beroep gedaan op de punten d) en i) van artikel 23, lid 1 AVG. 49

Art. 6 In het KVH worden op suggestie van de VTC uitdrukkelijke criteria opgenomen voor het bepalen van de maximale bewaartermijnen. De termijnen zelf worden op basis van deze criteria vastgelegd in serieregisters, volgens de systematiek van het Bestuursdecreet.

Art. 40 §3 Op vraag van de VTC, worden verscherpte technische en andere voorwaarden opgenomen voor het horen door middel van videoconferentie

Art. 53 §3, 2de en 3de lid Op vraag van de VTC, worden verscherpte technische en andere voorwaarden opgenomen voor het horen door middel van videoconferentie

Art. 77, 2de lid Op vraag van de VTC wordt de verwerkingsverantwoordelijke van het bestuurlijk sanctieregister uitdrukkelijk aangeduid.

Art. 78, §1, 2° Op vraag van het CPG en de VTC wordt gespecificeerd hoe de gepleegde feiten moeten worden omschreven.

(...)

² https://assets.vlaanderen.be/image/upload/v1691080775/VTC_A_W_2022_082_advies_lawpjo.pdf

7. De VTC beoordeelt deze aanpassingen positief.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Voorafgaande toelichting

8. De VTC stelt vast dat de personen van wie gegevens worden verzameld en uitgewisseld de volgende zijn: overtreders, verbalisanten;

en dat het minstens de volgende gegevens lijkt te betreffen: contact- en identificatiegegevens, strafrechtelijke gegevens.

9. Het betreft informatie over natuurlijke personen met onder meer identificatiegegevens en dus gaat het om de verwerking van informatie over geïdentificeerde natuurlijke personen, zijnde persoonsgegevens zoals bedoeld in de AVG. De VTC gaat daarom na in hoeverre het Ontwerp in lijn ligt met de principes van het gegevensbeschermingsrecht.

2. Kwaliteit van de regelgevende grondslag

10. De wettelijke basis van het Ontwerp is het Kaderdecreet Vlaamse Handhaving van 14 juli 2023, artikel 3, derde lid, artikel 4, §1, tweede lid, artikel 78, §1, tweede lid, en artikel 80, derde lid, die luiden als volgt:

Artikel 3.

(...)

In afwijking van het eerste lid zijn artikel 4, 6 en 77 tot en met 83 van toepassing op Vlaamse regelgeving als de Vlaamse Regering dat bepaalt conform de voorwaarden die de Vlaamse Regering bepaalt.

(...)

Artikel 4.

§1.

(...)

De Vlaamse Regering kan bijkomende voorwaarden opleggen voor de bestuursdocumenten, vermeld in het eerste lid, en categorieën van bestuursdocumenten uitsluiten voor bepaalde Vlaamse regelgeving. Zij bepaalt welke bestuursdocumenten, opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën.

(...)

Artikel 78.

§1.

(...)

De Vlaamse Regering bepaalt welke persoonsgegevens, informatiegegevens en procedureakten, verkregen of opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën en raadpleegbaar worden via het sanctieregister.

(...)

Artikel 80.

(...)

Als dat noodzakelijk en evenredig is voor een van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en onder de voorwaarden die ze bepaalt, kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, alle of een gedeelte van de persoonsgegevens en informatie toegankelijk maken voor de volgende openbare overheden:

1° het openbaar ministerie;

2° de beboetingsinstanties;

3° de gemeentelijke, provinciale of Vlaamse inspectiediensten die toezichthouders, agenten van bestuurlijke politie of agenten en officieren van gerechtelijke politie tewerkstellen;

4° de burgemeesters;

5° de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992;

6° de bestuurlijke overheden, met inbegrip van de herstelinstanties, die bevoegd zijn om maatregelen tot preventie van misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen, of om maatregelen voor de preventie en herstel van de schadelijke gevolgen van deze misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen;

7° de bestuurlijke overheden die bevoegd zijn om vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen te verlenen.

(...)

11. Volgende bepalingen zijn relevant voor wat de verwerking van persoonsgegevens betreft: artikelen 77-80 (zie bijlage 1).
12. Het komt de stellers van het Ontwerp toe om erover te waken dat – en dit ook voor de bestaande wet- en regelgeving – elke verwerking die in onderhavige context zal plaatsvinden een rechtvaardigingsgrond vindt in artikel 6 AVG.
13. Het Ontwerp of de nota aan de Vlaamse Regering vermelden niet expliciet op grond van welke rechtvaardigingsgrond in de AVG de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden. De VTC gaat er van uit dat de gegevens verwerkt worden op basis van de rechtvaardigingsgrond “voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”. De VTC beveelt aan om dit toe te voegen aan het Ontwerp of de nota.
14. De VTC wenst in herinnering te brengen dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer zoals gewaarborgd door artikel 8 van het EVRM³, artikel 7 van het Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie samengelezen met artikel 52.1 van het Handvest en artikel 22 van de Grondwet moet worden voorgeschreven in een 'voldoende precieze wettelijke bepaling' die beantwoordt aan een dwingende maatschappelijke behoefte en evenredig is met de nagestreefde doelstelling. In een dergelijke precieze wettelijke bepaling moeten de essentiële elementen⁴ van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens omschreven zijn.⁵

³ Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden.

⁴ Artikel 6 AVG vermeldt de volgende elementen:

- het doel van de verwerking;
- de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens; Deze gegevens moeten bovendien beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt („minimale gegevensverwerking”);
- de betrokkenen;
- de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt;
- de opslagperioden;
- de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n).

⁵ EHRM, arrest *Rotaru c. Roumania*, 4 mei 2000; GWH 23 april 2015, arrest nr. 44/2015, 63; GWH 5 oktober 2017, arrest nr. 100/2017, 17; GWH 15 maart 2018, arrest nr. 29/2018, 26; GWH 14 januari 2021, arrest nr. 2/2021, overw. B.22.1.e.e.; GWH 18 november 2021, arrest nr. 158/2021, overw. B.6; GWH 9 december 2021, B.53.1-B.53.2; R.v.St, adv. 68.936/AV van 7 april 2021 over een voorontwerp van wet *betreffende maatregelen van bestuurlijke politie tijdens een epidemische noodsituatie*, Parl.St. Kamer, 2020-2021, doc. nr. 551951/001, 94-98; SCHRAM, F., *Privacy & persoonsgegevens. Handboek*, Brussel, Politeia, 2023, 93-

15. Voor verwerkingen op basis van artikel 6, lid 1, c) AVG⁶, die niet zozeer betrekking hebben op het privé-leven, maar eerder enkel op de bescherming van persoonsgegevens, moet het doeleinde voldoende duidelijk afgebakend zijn⁷. Andere elementen van de verwerking die al duidelijk (eventueel impliciet) blijken uit de bestaande wetgeving moeten niet per se herhaald worden. De VTC vindt het niettemin een goede praktijk om dat wel te doen om een uniform kader te creëren waarop verschillende uitvoeringsbesluiten kunnen steunen. Bovendien maakt dit het veel gemakkelijker om de verwerkingen van persoonsgegevens te toetsen aan de AVG, zowel voor de toezichthouder als voor de betrokkenen. Er is dus een onderscheid te maken tussen de legaliteitstoets (eisen waaraan de wettelijke basis moet voldoen om geldig te zijn) en de conformiteitstoets aan de AVG.
16. Aangezien met de vermelding van de essentiële elementen ook minstens gedeeltelijk tegemoetgekomen wordt aan artikel 5, 1, a) AVG, dat bepaalt dat persoonsgegevens moeten worden verwerkt op een wijze die ten aanzien van de betrokkene behoorlijk en transparant is, zal het ontbreken van deze elementen zwaardere transparantiemaatregelen vragen. Er zal immers niet naar de wetgeving kunnen verwezen worden voor die elementen.
17. De opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten zullen moeten inschatten of de beoogde verwerking een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig heeft. Daarbij moet in eerste instantie gekeken worden naar de graad van inmenging van de overheid in het privéleven.
18. De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 10 AVG, namelijk persoonsgegevens betreffende strafrechtelijke veroordelingen en strafbare feiten of daarmee verband houdende veiligheidsmaatregelen
19. Voor de persoonsgegevens bedoeld in artikel 10 AVG moet er een uitzonderingsgrond op het principiële verwerkingsverbod voorhanden zijn. Dit dient verantwoord te worden in de nota.
20. Categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikel 10 AVG behoeven strengere beveiligingsmaatregelen. De VTC wijst op de toepasselijkheid van artikel 10 WVG dat aangeeft welke bijkomende veiligheidsmaatregelen moeten voorzien worden:
- de categorieën van personen aanwijzen die de persoonsgegevens kunnen raadplegen, waarbij hun hoedanigheid ten opzichte van de verwerking van de betrokken gegevens nauwkeurig moet worden omschreven;
 - de lijst van de aldus aangewezen categorieën van personen ter beschikking houden van de bevoegde toezichthoudende autoriteit voor gegevensbescherming;
 - ervoor zorgen dat de aangewezen personen door een wettelijke of statutaire verplichting, of door een evenwaardige contractuele bepaling ertoe gehouden zijn het vertrouwelijke karakter van de betrokken gegevens in acht te nemen.
21. Andere maatregelen kunnen geformuleerd worden op basis van een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (zie verder).

116, 155-162; DEGRAVE, E., "L'é-gouvernement et la protection de la vie privée – Légalité, transparence et contrôle", Collection du CRIDS, Larcier, Brussel, 2014, p. 161 e.v.

⁶ "c) de verwerking is noodzakelijk om te voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust;"

⁷ Artikel 6, 3 AVG. Voor wat punt e) betreft, bestaat de doelstelling van de verwerking in de vervulling van een taak van algemeen belang of voor de uitoefening van het openbaar gezag dat aan de verwerkingsverantwoordelijke is verleend door unierecht of lidstatelijk recht.

3. Doelbinding

22. Persoonsgegevens moeten voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigde doeleinden worden verzameld en mogen vervolgens niet verder op een met die doeleinden onverenigbare wijze worden verwerkt (artikel 5, 1, b) AVG).

23. De volgende doeleinden worden in het decreet vermeld:

Het register, vermeld in het eerste lid, heeft de volgende doelstellingen:

1° het openbaar ministerie, en de herstelinstanties toelaten om na te gaan of de beboetingsinstantie het bestuurlijk spoor heeft geopend;

2° de uitvoering van de bestuurlijke sancties door de beboetingsinstanties verzekeren;

3° de beboetingsinstanties, het openbaar ministerie in staat stellen om na te gaan of er al eerder sancties voor dezelfde feiten dan wel voor andere feiten, verbonden door eenheid van opzet met de te vervolgen of vervolgte feiten, zijn opgelegd;

4° de frequentie en de omstandigheden inschatten waarmee en waarin de te vervolgen of vervolgte feiten zijn gepleegd;

5° de legaliteit determineren van de toestand, veroorzaakt door de feiten die aanleiding gaven tot de in het bestuurlijk sanctieregister opgenomen vervolging.

24. De doeleinden zijn dan ook welbepaald en transparant. Verder zijn de doeleinden die worden nagestreefd nuttig en noodzakelijk, rekening houdend met het algemeen belang. Er is een evenwicht tussen het belang van de betrokkenen om hun rechten en vrijheden te vrijwaren en het algemeen belang om tot een verwerking van gegevens over te gaan.
25. De VTC is van oordeel dat de doeleinden welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.

4. Verantwoordelijkheid

26. Artikel 4, 7) AVG bepaalt dat voor de verwerkingen waarvan de regelgeving het doel en de middelen vastlegt, de **verwerkingsverantwoordelijke** diegene is die daarin als dusdanig wordt aangewezen.
27. Het decreet duidt in artikel 77 de entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld Justitie en Handhaving aan als verwerkingsverantwoordelijke.
28. De decreetgever, de Vlaamse Regering en de verwerkingsverantwoordelijken moet nagaan of het uitvoeren van een **gegevensbeschermingseffectenbeoordeling** (GEB - artikel 35 AVG, artikel 23 Kaderwet)⁸ voor de verschillende gegevensstromen al dan niet noodzakelijk is en als dit het geval is dat de verwerkingsverantwoordelijken de nodige maatregelen nemen die voortvloeien uit deze gegevensbeschermingsbeoordeling.
29. De VTC meent alvast dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn gelet op **de lijst van de VTC**⁹ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een GEB moet uitvoeren volgens artikel 35,4 van de AVG.

⁸ Voor meer uitleg over en model van GEB, zie:

- <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/verplichtingen-bij-het-verwerken-van-persoonsgegevens/gegevensbeschermingseffectbeoordeling-dpia>

- Info op website van de federale Gegevensbeschermingsautoriteit:

<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/professioneel/avg/effectbeoordeling-geb>

- Aanbeveling CBPL nr. 01/2018 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

- Richtlijnen Groep 29 (WP 248) (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/handleiding-gegevensbeschermingseffectbeoordeling.pdf>)

⁹ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneam van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening

30. Het decreet bepaalt dat de gegevens van de Vlaamse inspectiediensten en de beboetingsinstanties pas kunnen worden verwerkt nadat een gegevensbeschermingseffectbeoordeling als vermeld in artikel 35 van de algemene verordening gegevensbescherming, is uitgevoerd.
31. De VTC beoordeelt het positief dat de uitvoering van een GEB wordt opgelegd. Ze betreurt het wel dat dit pas in een later stadium gebeurt. Als de resultaten van een GEB al bekend waren geweest, hadden zowel de VTC als de decreetgever er al rekening mee kunnen houden.
32. De VTC wijst erop dat een GEB aan de VTC kan worden voorgelegd voor advies. Bij een hoog risico is de consultatie van de VTC verplicht.¹⁰

5. Minimale gegevensverwerking

33. Volgens artikel 5.1, c) AVG, moeten de persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en beperkt zijn tot wat noodzakelijk is voor de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
34. De **categorieën betrokkenen** zijn voor het bestuurlijk sanctieregister (artikel 77):

Het betreft de natuurlijke personen of rechtspersonen die met toepassing van dit decreet het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing als vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°.

Dit is de beslissing van de beboetingsinstantie om over te gaan tot bestuurlijke vervolging.

Deze beslissingen worden genomen na seponering als vermeld in artikel 28quater van het Wetboek van Strafvordering. Het Openbaar Ministerie bezorgt dan de informatie die het heeft verkregen over de misdrijven, vermeld in Vlaamse regelgeving, samen met de reden voor de seponering, aan de beboetingsinstantie. Dat gebeurt volgens de regels die worden bepaald in een samenwerkingsakkoord als vermeld in artikel 92bis van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (artikel 38, §1 van het decreet).

35. Wat de **categorieën persoonsgegevens** betreft:

Artikel 78 somt de gegevens op:

Artikel 78.

§1. Het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, bevat de volgende persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten:

1° het rijksregisternummer, BIS-nummer, ondernemingsnummer of buitenlands btw-nummer van de natuurlijke personen en rechtspersonen die het voorwerp uitmaken van de bestuurlijke sanctie, en hun naam, voornamen, geboortedatum en -plaats, datum van overlijden, nationaliteit, verblijfplaats of maatschappelijke zetel;

2° de omschrijving van de gepleegde feiten in tijd, ruimte en materialiteit;

3° de beslissingen van de beboetingsinstanties, vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°;

4° de voorstellen tot betaling van een geldsom die tijdig en integraal betaald zijn;

5° de onmiddellijke inningen, vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 2;

6° de definitieve bestuurlijke sancties of de definitieve beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen die uitgesproken zijn naar aanleiding van de beslissingen, vermeld in punt 3°;

7° een toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier dat verbonden is aan de beslissingen, vermeld in punt 3° tot en met 6°.

Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties <https://www.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie/machtigingen-en-adviezen-vlaamse-toezichtcommissie/lijst-vtc-criteria-geb-dpia>

¹⁰ Artikel 36, AVG bepaalt dit als volgt: “Wanneer uit een gegevensbeschermingseffectbeoordeling krachtens artikel 35 blijkt dat de verwerking een hoog risico zou opleveren indien de verwerkingsverantwoordelijke geen maatregelen neemt om het risico te beperken, raadpleegt de verwerkingsverantwoordelijke voorafgaand aan de verwerking de toezichthoudende autoriteit.”

De Vlaamse Regering bepaalt welke persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten, verkregen of opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën en raadpleegbaar worden via het sanctieregister.

36. De VTC wijst erop dat al deze categorieën voor zover ze betrekking hebben op een natuurlijke persoon persoonsgegevens vormen of bevatten.
37. Er wordt in het laatste lid delegatie gegeven aan de Vlaamse Regering om voor andere procedures vervat in het toepassingsgebied van het Ontwerp de verplichting op te leggen om de vermelde informatie in het sanctieregister op te nemen. De VTC herhaalt dat ze van oordeel is dat deze beslissing op decretaal niveau moet worden genomen.
38. Wat de **personen die toegang krijgen tot de gegevens** betreft bepaalt artikel 79 en 80 van het decreet:

Artikel 79.

§1. Voor de doelstellingen, vermeld in artikel 77, derde lid, hebben de beboetingsinstanties, het openbaar ministerie en de herstelinstanties toegang tot het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77.

§2. De entiteit, vermeld in artikel 77 van dit decreet, kan aan universiteiten, hogescholen of erkende onderzoeksinstellingen tijdelijk toegang verlenen tot de strikt noodzakelijke gegevens voor wetenschappelijke doeleinden, conform artikel II.38 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

§3. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, hebben elektronisch of bij uittreksel toegang tot de gegevens die op hen betrekking hebben.

De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, kunnen verzoeken om een uittreksel waarin uitsluitend gegevens zijn opgenomen over de definitief opgelegde bestuurlijke sancties, vermeld in artikel 78, §1, 6°.

§4. De toegang, vermeld in paragraaf 1 en 2, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Artikel 80.

De informatie uit het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, en het digitaal klassement, vermeld in artikel 4, §1, derde lid, kan ook worden ingezet voor:

- 1° opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie;*
- 2° strafrechtelijke en bestuurlijke vervolgingen;*
- 3° het opleggen of doen opleggen van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen;*
- 4° de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden voor het toekennen of het behoud van vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen die van overheidswege worden toegekend.*

De informatie, vermeld in het eerste lid, mag nooit gebruikt worden voor de permanente monitoring of de digitale observatie van een specifieke persoon, noch voor profilering als vermeld in artikel 4, 4), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Als dat noodzakelijk en evenredig is voor een van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en onder de voorwaarden die ze bepaalt, kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, alle of een gedeelte van de persoonsgegevens en informatie toegankelijk maken voor de volgende openbare overheden:

- 1° het openbaar ministerie;*
- 2° de beboetingsinstanties;*
- 3° de gemeentelijke, provinciale of Vlaamse inspectiediensten die toezichthouders, agenten van bestuurlijke politie of agenten en officieren van gerechtelijke politie tewerkstellen;*
- 4° de burgemeesters;*
- 5° de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992;*
- 6° de bestuurlijke overheden, met inbegrip van de herstelinstanties, die bevoegd zijn om maatregelen tot preventie van misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen, of om maatregelen voor de preventie en herstel van de schadelijke gevolgen van deze misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen;*
- 7° de bestuurlijke overheden die bevoegd zijn om vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen te verlenen.*

De toegang, vermeld in het derde lid, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang, vermeld in het derde lid, voor andere doeleinden dan vermeld in het vierde lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.

39. Wat de ontvangers betreft, in het kader van de toepassing van artikel 80, moet dus telkens (minstens aan de hand van een protocol zoals bedoeld in het e-govdecreet) getoetst worden of ze aan de hier vermelde criteria voldoen. De VTC wijst erop dat ook zal moeten nagegaan worden of de ontvanger op basis van de op hem toepasselijke wetgeving rekening mag houden met informatie die in het bestuurlijk sanctieregister is opgenomen. Als een premiewetgeving niet als criterium voor het bekomen van een premie heeft dat er geen (bestuurlijke) sanctie mag zijn uitgesproken de vijf jaar voorafgaand aan de aanvraag, bijvoorbeeld, is het niet proportioneel dat de informatie wordt doorgegeven. De ontvanger moet altijd een rechtsgrond hebben voor de verwerking.
40. Aan de VTC kan op basis van het e-govdecreet optioneel een advies gevraagd worden over een ontwerpprotocol. De VTC raadt aan om dit te doen voor de geplande gegevensstromen.
41. De VTC vestigt verder alleszins de aandacht op de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor respectievelijk de toegang tot de gegevens van het Rijksregister en het gebruik van het rijksregisternummer.¹¹
42. Krachtens artikel 5.1, e) AVG mogen persoonsgegevens niet langer worden bewaard, in een vorm die het mogelijk maakt de betrokkenen te identificeren, dan noodzakelijk voor de verwezenlijking van de doeleinden waarvoor zij worden verwerkt.
43. Wat de **bewaartermijn** betreft, bepaalt art. 78§2 van het decreet:
- §2. De gegevens, vermeld in paragraaf 1, worden na respectievelijk tien of zes jaar geschrapt uit het sanctieregister, al naargelang ze betrekking hebben op misdrijven of inbreuken.*
- De termijn, vermeld in het eerste lid, begint vanaf een van de volgende data:*
- 1° de datum van de integrale en tijdige betaling, vermeld in paragraaf 1, 4°, of de onmiddellijke inning, vermeld in paragraaf 1, 5°;*
- 2° de datum waarop de bestuurlijke sancties of de beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen definitief zijn geworden;*
- 3° de datum van de beslissing, vermeld in paragraaf 1, 3°, als de gebeurtenissen, vermeld in punt 1° en 2°, zich niet hebben voorgedaan.*
44. De memorie geeft hierbij de volgende uitleg: “Na afloop van de termijnen van tien of zes jaar worden de vermeldingen uit het sanctieregister geschrapt, waardoor ook het raadplegen van de gerelateerde documenten in het digitaal archief via het sanctieregister onmogelijk wordt;”
45. De VTC kan bij gebrek aan motivering deze termijnen niet beoordelen.
46. Het is ook niet duidelijk hoe lang de gerelateerde documenten worden bewaard in het digitaal archief. Dit moet bepaald worden.

¹¹ Artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een Rijksregister van de natuurlijke personen

6. Juistheid

47. Persoonsgegevens moeten juist zijn en zo nodig worden geactualiseerd (artikel 5, 1, d) AVG).
48. Het Ontwerp bevat geen bepalingen hierover. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijke hiertoe de nodige maatregelen neemt.

7. Rechten van de betrokkenen en transparantie

49. Voor het bestuurlijk sanctieregister regelt artikel 79 van het decreet de toegang van de betrokkenen tot de informatie die op hen betrekking heeft:

“§3. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, hebben elektronisch of bij uittreksel toegang tot de gegevens die op hen betrekking hebben. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, kunnen verzoeken om een uittreksel waarin uitsluitend gegevens zijn opgenomen over de definitief opgelegde bestuurlijke sancties, vermeld in artikel 78, §1, 6°.

§4. De toegang, vermeld in paragraaf 1 tot en met 3, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.”

50. De VTC wijst erop dat de toegang voor de personen tot de gegevens die op hen betrekking hebben moeilijk kan gekaderd worden in een protocol (zoals bedoeld in het e-govdecreet).
51. De VTC herinnert er ook aan dat de bepalingen van de AVG met betrekking tot de rechten van betrokkenen onverminderd van toepassing blijven.
52. Artikel 12 AVG bepaalt dat de verwerkingsverantwoordelijke passende maatregelen neemt opdat de betrokkene de in de artikelen 13 en 14 AVG bedoelde informatie en de in de artikelen 15 tot en met 22 en artikel 34 AVG bedoelde communicatie in verband met de verwerking in een beknopte, transparante, begrijpelijke en gemakkelijk toegankelijke vorm en in duidelijke en eenvoudige taal ontvangt.
53. De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het Ontwerp aan te vullen met de verplichting om de **vermeldingen** zoals bedoeld in het vorige randnummer op te nemen, zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

8. Beveiligingsmaatregelen

54. Artikel 32 AVG verplicht de verwerkingsverantwoordelijke om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen die nodig zijn voor de bescherming van de persoonsgegevens. Deze maatregelen moeten een passend beveiligingsniveau verzekeren rekening houdend, enerzijds, met de stand van de techniek ter zake en de kosten voor het toepassen van de maatregelen en, anderzijds, met de aard van de te beveiligen gegevens en de potentiële risico's.
55. De VTC wijst erop dat aangezien de gegevens bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreft een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid.
56. Artikel 32 AVG wijst op een aantal voorbeeldmaatregelen om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen:
- de pseudonimisering en versleuteling van persoonsgegevens;
 - het vermogen om op permanente basis de vertrouwelijkheid, integriteit, beschikbaarheid en veerkracht van de verwerkingssystemen te garanderen;

- het vermogen om bij een fysiek of technisch incident de beschikbaarheid van en de toegang tot de persoonsgegevens tijdig te herstellen;
 - een procedure voor het op gezette tijdstippen testen, beoordelen en evalueren van de doeltreffendheid van de technische en organisatorische maatregelen ter beveiliging van de verwerking.
57. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling¹² ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen¹³ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer¹⁴ en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichhouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom¹⁵.

III. BESLUIT

58. De VTC is van oordeel dat het voorgelegde voorontwerp voldoende waarborgen zou kunnen bieden wat de bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen betreft, op voorwaarde dat daarin volgende elementen bijkomend worden geïmplementeerd, inzonderheid:
- de rechtvaardigingsgrond toevoegen aan het Ontwerp of de nota (luik 2);
 - de verwerking van gegevens van artikel 10 AVG verantwoorden in de nota (luik 2);
 - een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling meedelen (luik 4).
59. De VTC herinnert eraan dat er ook gezorgd moet worden voor de juistheid van de gegevens, transparantiemaatregelen en gepaste veiligheidsmaatregelen.

Hans Graux,
Voorzitter VTC

Getekend door: Graux Hans Theo J
Getekend op: 2026-04-17 10:25:18 +02:0
Reden: Ik keur dit document goed

¹² Aanbeveling CBPL nr. 01/2013

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>)

¹³ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0
(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>)

¹⁴ Zie ook Aanbeveling CBPL nr. 01/2008

(<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2008.pdf>)

Verschillende instanties kunnen hiervoor aangepaste technologische oplossingen bieden (zoals bijvoorbeeld de Kruispuntbank van de Sociale zekerheid).

¹⁵ *Audit trailing of beveiligd controlespoor.*

Bijlage 1:

Afdeling 1. Bestuurlijk sanctieregister

Artikel 77.

De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld Justitie en Handhaving houdt een register bij van de natuurlijke personen of rechtspersonen die met toepassing van dit decreet het voorwerp hebben uitgemaakt van een beslissing als vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°.

De entiteit die bevoegd is voor het beleidsveld Justitie en Handhaving is verwerkingsverantwoordelijke in de zin van artikel 4, 7), van de algemene verordening gegevensbescherming voor het register, vermeld in het eerste lid. Het register, vermeld in het eerste lid, wordt samengesteld door de gegevens van de Vlaamse inspectiediensten en de beboetingsinstanties samen te voegen. Die gegevens kunnen pas worden verwerkt nadat een gegevensbeschermingseffectbeoordeling als vermeld in artikel 35 van de algemene verordening gegevensbescherming, is uitgevoerd.

Het register, vermeld in het eerste lid, heeft de volgende doelstellingen:

- 1° het openbaar ministerie, en de herstelinstanties toelaten om na te gaan of de beboetingsinstantie het bestuurlijk spoor heeft geopend;*
- 2° de uitvoering van de bestuurlijke sancties door de beboetingsinstanties verzekeren;*
- 3° de beboetingsinstanties, het openbaar ministerie in staat stellen om na te gaan of er al eerder sancties voor dezelfde feiten dan wel voor andere feiten, verbonden door eenheid van opzet met de te vervolgen of vervolgte feiten, zijn opgelegd;*
- 4° de frequentie en de omstandigheden inschatten waarmee en waarin de te vervolgen of vervolgte feiten zijn gepleegd;*
- 5° de legaliteit determineren van de toestand, veroorzaakt door de feiten die aanleiding gaven tot de in het bestuurlijk sanctieregister opgenomen vervolging.*

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang tot het bestuurlijk sanctieregister voor andere doeleinden dan vermeld in het derde lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.

Artikel 78.

§1. Het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, bevat de volgende persoonsgegevens, informatiegegevens en procedure-akten:

- 1° het rijksregisternummer, BIS-nummer, ondernemingsnummer of buitenlands btw-nummer van de natuurlijke personen en rechtspersonen die het voorwerp uitmaken van de bestuurlijke sanctie, en hun naam, voornamen, geboortedatum en -plaats, datum van overlijden, nationaliteit, verblijfplaats of maatschappelijke zetel;*
- 2° de omschrijving van de gepleegde feiten in tijd, ruimte en materialiteit;*
- 3° de beslissingen van de beboetingsinstanties, vermeld in artikel 38, §2, eerste lid, 3°;*
- 4° de voorstellen tot betaling van een geldsom die tijdig en integraal betaald zijn;*
- 5° de onmiddellijke inningen, vermeld in hoofdstuk 10, afdeling 2;*
- 6° de definitieve bestuurlijke sancties of de definitieve beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen die uitgesproken zijn naar aanleiding van de beslissingen, vermeld in punt 3°;*
- 7° een toegang tot het bestuurlijk sanctiedossier dat verbonden is aan de beslissingen, vermeld in punt 3° tot en met 6°.*

De Vlaamse Regering bepaalt welke persoonsgegevens, informatiegegevens en procedureakten, verkregen of opgesteld op basis van Vlaamse regelgeving waarop dit decreet niet van toepassing is, overeenkomen met de in het eerste lid vermelde categorieën en raadpleegbaar worden via het sanctieregister.

§2. De gegevens, vermeld in paragraaf 1, worden na respectievelijk tien of zes jaar geschrapt uit het sanctieregister, al naargelang ze betrekking hebben op misdrijven of inbreuken.

De termijn, vermeld in het eerste lid, begint vanaf een van de volgende data:

- 1° de datum van de integrale en tijdige betaling, vermeld in paragraaf 1, 4°, of de onmiddellijke inning, vermeld in paragraaf 1, 5°;*
- 2° de datum waarop de bestuurlijke sancties of de beslissing om geen bestuurlijke sancties op te leggen definitief zijn geworden;*

3° de datum van de beslissing, vermeld in paragraaf 1, 3°, als de gebeurtenissen, vermeld in punt 1° en 2°, zich niet hebben voorgedaan.

Artikel 79.

§1. Voor de doelstellingen, vermeld in artikel 77, derde lid, hebben de beboetingsinstanties, het openbaar ministerie en de herstelinstanties toegang tot het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77.

§2. De entiteit, vermeld in artikel 77 van dit decreet, kan aan universiteiten, hogescholen of erkende onderzoeksinstanties tijdelijk toegang verlenen tot de strikt noodzakelijke gegevens voor wetenschappelijke doeleinden, conform artikel II.38 van het Bestuursdecreet van 7 december 2018.

§3. De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, hebben elektronisch of bij uittreksel toegang tot de gegevens die op hen betrekking hebben.

De natuurlijke personen en rechtspersonen, vermeld in artikel 78, §1, 1°, kunnen verzoeken om een uittreksel waarin uitsluitend gegevens zijn opgenomen over de definitief opgelegde bestuurlijke sancties, vermeld in artikel 78, §1, 6°.

§4. De toegang, vermeld in paragraaf 1 en 2, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Artikel 80.

De informatie uit het bestuurlijk sanctieregister, vermeld in artikel 77, en het digitaal klassement, vermeld in artikel 4, §1, derde lid, kan ook worden ingezet voor:

1° opdrachten van bestuurlijke of gerechtelijke politie;

2° strafrechtelijke en bestuurlijke vervolgingen;

3° het opleggen of doen opleggen van publieke herstel- en beveiligingsmaatregelen;

4° de beoordeling of voldaan is aan de voorwaarden voor het toekennen of het behoud van vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen die van overheidswege worden toegekend.

De informatie, vermeld in het eerste lid, mag nooit gebruikt worden voor de permanente monitoring of de digitale observatie van een specifieke persoon, noch voor profilering als vermeld in artikel 4, 4), van de algemene verordening gegevensbescherming.

Als dat noodzakelijk en evenredig is voor een van de doeleinden, vermeld in het eerste lid, en onder de voorwaarden die ze bepaalt, kan de Vlaamse Regering, na advies van de Vlaamse Toezichtcommissie voor de verwerking van persoonsgegevens, alle of een gedeelte van de persoonsgegevens en informatie toegankelijk maken voor de volgende openbare overheden:

1° het openbaar ministerie;

2° de beboetingsinstanties;

3° de gemeentelijke, provinciale of Vlaamse inspectiediensten die toezichthouders, agenten van bestuurlijke politie of agenten en officieren van gerechtelijke politie tewerkstellen;

4° de burgemeesters;

5° de politiediensten, vermeld in artikel 2 van de wet op het politieambt van 5 augustus 1992;

6° de bestuurlijke overheden, met inbegrip van de herstelinstanties, die bevoegd zijn om maatregelen tot preventie van misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen, of om maatregelen voor de preventie en herstel van de schadelijke gevolgen van deze misdrijven, inbreuken en normschendingen op te leggen of te vorderen;

7° de bestuurlijke overheden die bevoegd zijn om vergunningen, machtigingen, toelatingen, premies, subsidies en andere rechten en voordelen te verlenen.

De toegang, vermeld in het derde lid, vereist een voorafgaandelijk protocol als vermeld in artikel 8 van het decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer.

Onverminderd de sanctie bepaald in artikel 103 van dit decreet, kan het gebruik van de toegang, vermeld in het derde lid, voor andere doeleinden dan vermeld in het vierde lid, ertoe leiden dat verdere toegang wordt ontzegd aan de betrokkenen.